

tiskarna. Ako bi se vse v ljudsko šolstvo spadajoče tiskovine tukaj tiskale, bi se tiskarsko delo vedno izboljševalo in tudi ceneje postajalo. A. Ž.

**Anleitung zur Errichtung gewerblicher Fortbildungsschulen,** zugleich ein Nachschlagbuch für Leiter gewerblicher Fortbildungsschulen. Izdal prof. A. Kopetzky v Brnu. Cena 60 kr. — Obseg tej jako pregledno sestavljeni knjižici je: 1. Kaj je storiti, ako hočemo ustanoviti obrtno nadaljevalno šolo. 2. Risarsko orodje in učila za obrtno nadaljevalne šole. 3. Najvažnejši ministerski ukazi, med temi je posebno važen oni z dne 24. svečana l. 1883. št. 3674 in z dne 5. mal. travna l. 1883. št. 6495 o organizaciji obrtno nadaljevalnih šol. 4. Zaznamek aprobiranih knjig in učil. 5. Vzorci (formulare) za vse potrebne vloge na c. kr. okrajno glavarstvo, trgovsko zbornico, deželni odbor in ministerstvo zaradi ustanovitve in podpore obrtno-nadaljevalnih šol. 6. Vzorci za letne proračune.

Želeti bi bilo, da bi se na podlagi te knjižice pri nas zlasti v večjih obrtnih krajih ustanovilo še nekaj takih jako koristnih šol, tako da bi Kranjska tudi gledé obrtnega pouka ne zaostajala za drugimi deželami.

Prof. Kopetzky piše v uvodu svoje knjižice: „gerade die gewerblichen Fortbildungsschulen sind infolge ihrer Vertheilung über das ganze Land und durch ihr äußerst intensives Wirken ganz besonders geeignet, den gesamten Gewerbestand zu höherer Erwerbsfähigkeit emporzubringen“.

Za obrtno-nadaljevalne šole dalje priporočamo: 1. Die wichtigsten Normen über die Organisation der gewerblichen Fortbildungsschulen, nebst einem Verzeichnisse der für dieselben zulässigen Lehrmittel und Lehrtexte. Izdala c. kr. zaloga šolskih knjig na Dunaji. Cena 15 kr. — 2. Krojaštvo, izdal in založil M. Kunc v Ljubljani. —a—

**Don Kišot** iz la Manche, vitez otožnega lica. Slovenski mladini prosto priredil Fr. Nedeljko. Založil Matija Gerber. Tiskala „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani 1890. — Cena 20 kr. — Komični (satirični) roman „Don Quixote“, kojega je spisal duhoviti španski pesnik Cervantes, preveden je dandanes skoro na vse jezike naobraženih narodov. Ž njim je bical tadanji ukus svojih skrajno sanjave viteške romane čitajočih rojakov. Ne kazalo bi dati tacega „Don Quixota“ naši mladini v roke. Ugajali bi ji pa nekateri smešni dogodki, katere je doživel Don Quixote

s svojim oprodo Sanhom Panzo. Imenovati moramo Nedeljkoovo priredbo kot dokaj srečno — akoravno je izpustil mnogo lepih novelistiskih epizod, šaljivih prizorov in nenavadnih izrazov — to pa, ker je knjigo namenil naši seveda bolj dorasli mladini. I. K.

**Matej Ravnikar**, tržaško-koperski škof, slavni pisatelj in pedagog slovenski. V spominu razkritja spomeniške plošče v 13. dan mal. srpana 1890. l. v njegovi rojstveni hiši na Vačah. Slovenski mladini poklonil Jernej Ravnikar, slovenski učitelj. S podobo. — Tisek J. Blaznikovih naslednikov. Izdala in založila „Družba sv. Cirila in Metoda“ 1890. — Vsi oni, ki se hočejo seznaniti z življenjem ali hočejo poznati slovstveno delovanje in zaslužne čine tega uzornega rodoljuba, sežejo naj po tej knjigi. Zahvaljati moramo svojega g. tovariša za vestno sestavo tega živtopisa, slavno družbo pa za trud in denarno žrtev, koje ima z izdavanjem knjižic za mladino. Oba si pa smeta v svesti biti, da bode imela knjižica željeni uspeh, ker ravno „životopisi“, kakor pravi pisatelj v predgovoru, „nam dajejo najlepše nauke. Oni nam kažejo, kaj človek more in kaj je dolžan storiti, da osrečijo samega sebe, svojim sovrstnikom in potomcem pa kolikor moči koristi na duši in telesi“. Take knjige naj le čita naša mladina. I. K.

„**Cantica sacra**“, pesmarica za moški zbor uredil Ant. Foerster. Založil in prodaja R. Milic. Cena 1 gld. (po pošti 5 kr. več).

Ceno in jako praktično urejeno pesmarico, katero so podrobno ocenjevali že razni časniki, prav toplo priporočamo.

Ant. Foerster. **Teoretično-praktična klavirska šola**. Op. 40. IV. zvezek. Natisnila Engelmann in Mühlberg v Lipsiji. Cena 1 gld. 30 kr.

Tudi ta zvezek se odlikuje po svoji raznovrstni in prav praktično sestavljeni tvarini. Vrste se tu tehnične vaje z raznimi drugimi komadi, ki jih je prav strokovnjaško spisal skladatelj sam, pa tudi drugi znani mojstri. Teorijo razlaga temeljito in lahko umljivo v obeh jezikih. Prav hvaležni smo mu, ker nam je s tem ustvaril potrebno terminologijo za pouk na klavirji. Mladini v spodbudo vedel je skladatelj jako mično prirediti slovenske in druge slovanske pesmi. Sploh je to delo, katero je završeno s tem zvezkom, vzgled klavirske šole, in ne dvomimo, da se bode zbog svoje tehtne vsebine in nizke cene kmalu udomačila. Dobiva se v „Glasbeni matici“ in pri knjigotržcih. J. M.

## Vprašanja in odgovori.

**Trinajsto vprašanje.** Baurov zemljevid kranjske dežele ima nekaj pomanjkljivosti. Jaz imam navado, da naučim učence mesta in trge na Kranjskem povedati in pokazati po delih dežele. Trgi niso vsi zaznamovani kot trg. Železniki so menda še trg, a

zemljevid jih kaže kot vas. Zatorej naj se v „Učit. Tov.“ odgovori: Katere trge ima Kranjsko in sieer na Gorenjskem, Dolenjskem in Notranjskem. (J. P.)

**Odgovor.** Da bi odgovorili na to vprašanje, primerjali smo Baurov zemljevid, Kozlerjev zemljevid,

„Ortsrepertorium für Krain“ od l. 1884 in „Statistischer Bericht der Handels- und Gewerbekammer in Laibach od l. 1880. Baurov zemljevid ima 20 trgov: Bela Peč, Cerknica, Kropa, Litija, Mengeš, Mokronog, Motnik, Planina, Postojna, Radeče, Ribnica, Senožeče, Sodršica, Stari Trg, Tržič, Turjak, Vače, Vipava, Vrhnika, Žužemperk. Kozlerjev zemljevid jih ima 15 in sicer gori imenovane razven Kropo, Mengeša, Sodršice, Starega Trga in Turjaka. „Statistischer Bericht“ jih ima 21 in sicer so: Bela Peč, Cerknica, Kostel, Kropa, Litija, Mengeš, Mokronog, Motnik, Planina, Postojna, Radeče, Ribnica, Senožeče, Sodršica, Tržič, Turjak, Vače, Vipava, Vrhnika, Železniki, Žužemperk. „Ortsrepertorium“ pa ima 18 trgov in sicer tiste, ki so v statističnem poročilu razven: Bele Peči, Kropo, Mengeša, Motnika in poleg teh je imenovana kot trg Spodnja Šiška. V vseh štirih navedenih knjigah oziroma zemljevidih je torej teh-le 13 trgov: Cerknica, Litija, Mokronog, Planina, Postojna, Radeče, Ribnica, Senožeče, Tržič, Vače, Vipava, Vrhnika, Žužemperk. Te torej tudi z gotovostjo moremo prištevati trgov. Brez dvombe pa

so tudi še trgi: Bela Peč, ki v repertoriji ni med trgi; Motnik, ki ga ni v repertoriji, Sodršica in Turjak, ki po Kozlerjevem zemljevidu nista trga. Kostel in Železniki pa nista ne na Baurovem ne na Kozlerjevem zemljevidu, Kropa in Mengeš pa ne na Kozlerjevem zemljevidu in ne v repertoriji znanovana kot trg. Stari Trg (v črnomaljskem okraju) je samo na Baurovem zemljevidu znanovan kot trg, glede Šiške pa nam samo repertorij pove, da je trg. Poleg prvo imenovanih 13 trgov so gotovo tudi trgi: Bela Peč, Motnik, Sodršica in Turjak, torej bi jih bilo 17. Da pa moremo na to vprašanje natanko odgovoriti, prosimo gg. sotrudnike, posebno tiste, ki v teh krajih službujejo, da to stvar preiskujejo in po zanesljivih podatkih nam poročajo, ali smemo trgov prištevati še: Kostel, Železnike, Kropo, Mengeš in Stari Trg. Tudi Jesenice na Gorenjskem imajo na krajevni deski napisano „Markt Assling, trg Jesenice“, česar pa v zemljevidih in knjigah ne nahajamo. Tudi tu bi prosili pojasnila. Ko nam dojdejo zanesljiva poročila, moremo šele končno odgovoriti na to vprašanje, ki je v tesni zvezi s punkom v domovinoslovju. A. Ž.

## Naši dopisi.

**Iz krškega okraja.** (Konferencija.)\* Dne 6. vel. srpana t. l. se je zbralo učiteljsvo našega okraja k uradni konferenciji v Krško.

Točno ob 9. uri otvori g. prvosednik in voditelj učiteljske konferencije c. kr. okrajni šolski nadzornik Francišek G a b r š e k konferencijo. V svojem nagovoru s toplimi besedami pozdravlja navzočnike ter jih spodbuja, da se resno in stvarno udeležujejo dnevnih obravnav. Kazoč na prevažno nalogo konferencij navaja glavne točke vzporeda ter želi, da bi se taisti rešil vsestranski in na čast učiteljstva. Pri konferencijah je učiteljstvu dana lepa prilika, da širijo svojo znanost, da se vglobljajo v končno razmotrivanje učne stvarine in da vzajemno priobčujejo svoje bogate izkušnje na pedagogičnem polju. Zato mora učiteljstvo iz dna svoje duše zahvaliti daritelja šolskih postav, premodrega vladarja in skrbnega zaščitnika šolstva, presvetlega cesarja Franciška Jožefa I. S toplimi besedami se spominja g. prvosednik tudi preveselega dogodka v prevzvišeni vladarski rodbini, poroke Nje c. kr. visokosti presvetle gospe nadvojvodinje Marije Valerije z Njega c. kr. visokostjo nadvojvodo Franciškom Salvatorjem dne 31. malega srpana t. l. ter omenja, da je ob tej priliki izjavil največjo udanost v imeni vsega učiteljstva krškega okraja pōtem gosp. c. kr. okrajnega glavarja na višje mesto: „Bog ohrani. Bog obvaruj našega milega cesarja Franciška Jožefa I. Bog ohrani presvetla novoporočenca, Bog obvaruj

celo hišo habsburško!“ Na to zakliče konferencija trikratno slava in živio.

Navzočnih je bilo 37 učiteljev in učiteljic. Kot gostje so bili prisotni g. Martin Sinkovič c. kr. okrajni šolski nadzornik v Trstu in več učiteljskih pripravnic. G. prvosednik si izvoli svojim namestnikom g. Ivana Lapajneto, ravnatelja meščanske šole v Krškem. Kot zapisnikarja voli učiteljstvo soglasno g. Franciška Slanca, učitelja v Radečah in gđc. Ludoviko Košenini, učiteljico v Mokronogu. Na to sledi obširno poročilo g. nadzornika o šolstvu. Pred vsem prečita g. prvosednik presrčno in laskavo zahvalo preblagorodnega g. barona Andr. Winklerja, deželnega predsednika kranjskega, kateremu je gosp. prvosednik odposlal telegrafičnim pōtem v imeni učiteljstva krškega okraja povodom desetletnice kot predsedniku Kranjske častitko. Na to omeni in naznanja g. predsednik, da je nemila smrt pokosila g. nadučitelja Ivana Kaligerja v Šmarjeti ter povabi konferencijo, da vstane v znak sočutja, kar se zgodi. Dalje omenja izvršitev lanskih konferenčnih sklepov. Iz statistike omenja, da je v šolskem letu 1889/90 bilo v krškem okraju 25 šol in sicer: 1 meščanska, 22 ljudskih in 2 zasilni šoli. Izmed teh šol je bila: 1 meščanska s tremi razredi, 10 jednorazrednic, 8 dvo-razrednic, 3 trirazrednice in 3 štirtirazrednice. Poučni jezik je bil na 23 šolah slovenski, na 1 šoli (meščanski) nemški in na 1 šoli (ljudski v Krškem) slovenski in nemški. Nemščina kot obligaten predmet se je učila na 5 šolah s 785 učenci, kot neobligaten pred-

\*) Slučajno zakasnjeno.